

REDACTIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
TELEFON Nr. 226.
Scrisorile nefrancate nu se
primesc.
Manuscrisurile nu se retrimit.
Inserate
se primesc la Administrațiunea
Brașov și la următoarele
BIROURI de ANUNȚURI:
In Viena la M. Dukas Nachf.,
Nux. Augenthaler & Emeric Les-
ner, Heinrich Schalek, A. Op-
pelik Nachf., Anton Oppelik.
In Budapesta la A. V. Gölber-
ger, Ekstein Bernat, Iuliu Le-
opold (VII Erzsébet-körut).
Prețul inserțiilor: o serie
garantată pe o coloană 10 bani
pentru o publicare. Publicarii
mai dese după tarife și invoi-
ială. — RECLAME pe pagina
3-a o serie 20 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANUL LXX.

GAZETA apare în fiecare zi
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 24 cor., pe șase luni
12 cor., pe trei luni 6 cor.
— R-ril de Duminecă 4 cor. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
— R-ril de Duminecă 8 fr. pe an.
Se primumeră la toate ofi-
ciile postale din țară și din
afară și la d-nii colecători.
Abonamentul pentru Brașov:
Administrațiunea, Piața mare
lașgul Inului Nr. 30, etajul
I. Pe un an 20 cor., pe șase
luni 10 cor., pe trei luni 5 cor.
Cu dunsul acasă: Pe un an 24
cor., pe șase luni 12 cor., pe
trei luni 6 cor. — Un esem-
plar 10 bani. — Atât abona-
mentele, cât și inserțiunile
sunt a se plăti înainte.

Nr. 247.

Brașov, Joi 8 (21) Noemvrie

1907.

Din cauza sfintei sărbători de mâne, Joi,
ziarul nu va apărea până Vineri, sara.

Conflict în biroul camerei ungare.

Practica oamenilor coaliției dela
putere a adus lucrurile așa departe,
incât a izbucnit un conflict serios in-
tre președintele camerei deputaților
Justh și vice-președinții aceleiași ca-
mere Navay și Rakovszky. Aceia, cari
numai prin obstrucție au ajuns acolo,
unde sunt azi și cari au declarat de
atâtea-ori regulamentul camerei de
noli me tangere, din punctul de ve-
dere al intereselor de apărare națio-
nală maghiară, ar fi gata a lucra azi
cu totul in contra dispozițiilor re-
gulamentului, numai să poată sugruma
mai ușor și mai curând obstrucțiunea
deputaților croați, care i-a iritat într-o
măsură îngrijitoare.

Justh a fost câtva timp bolnav
și in absența lui vice-președinții Na-
vay și Rakovszky au introdus, pre-
cum știm, practica, ce nu poate fi
justificată prin dispozițiile regulamen-
tului camerei, de a nu concede vor-
bitorilor croați să vorbească in limba
croată in chestii de regulament, deși
ei au dreptul să se folosească de
idiomul lor in baza legii pactului un-
garo-croat.

Indată ce, reînșănătoșându-se, a
venit Justh in cameră, el a declarat,
că nu poate nicidecum accepta mo-
dul de procedere de până acuma al
colegilor săi din biroul camerei și că
el va da Croaților voce să vorbească
in limba lor și la regulament.

De aici conflictul, care era cu
atât mai surprinzător, cu cât majori-
tatea deja de aproape două săptă-
mâni aprobase modul de procedere
contrar al vicepreședinților camerei.
S'au ținut conferențe și s'a vorbit
mult și agitat in culoarele camerei.
In urmă le-a succes a aplanarea pentru

moment grava divergență principiară
dintre președinții camerei. Dar soluțiu-
nea conflictului e așa de stranie, incât
ar fi mare minunea, dacă nu ar aduce
după sine, azi mâne, demisiunea lui
Justh din postul său, dând naștere
totodată unor complicațiuni parla-
mentare, ce ar putea fi fatale pentru
coaliție.

Eată cum s'au rezolvat deocam-
dată divergențele ivite între Justh și
cei doi vice-președinți: După multă
chibzuire au aflat o formulă prin care
se enunță că cel ce ocupă scaunul de
prezident in cameră are singur și in
mod discreționar să hotărăască cum să
fie interpretat și mănuat regulamen-
tul camerei, ear asupra felului cum va
conduce el desbaterile camerei, e in
drept a se pronunța și a judeca nu-
mai aceasta.

Așadară președintele Justh, ca să
poată fi credincios convingerei sale
și puritată in interpretarea regulamen-
tului camerei, se va abate dela praxa
introdusă de vicepreședinți și va da
cuvânt deputaților croați, cari vor
voi să vorbească la regulament in
limba lor maternă, declarând totodată,
că prin aceasta nu vrea să desapro-
be procederea vicepreședinților.
Aceștia la rândul lor nu se vor putea
abate dela tactica observată până
acuma. Rezultatul va fi că in cele din
urmă va izbucni conflictul între ma-
joritatea camerei și conducătorii des-
baterilor ei, fiind-că majoritatea nu va
putea desaproba ceea-ce a aprobat
cu o zi mai înainte și vice-versa.

Situația e cu atât mai critică, cu
cât crește, pe fiecare oră ce trece,
inverșunarea majorității in contra
Croaților și prezidentul Justh a ajuns
ca, cu vederile lui de corectitate și
conștiențioasă respectare a regulamen-
tului camerei, să provoace chiar o criză
serioasă in sinul coaliției, care deja
nu mai are simț pentru puritariz-
mul prezidentului.

Punctul de vedere al lui Justh

— zice organul lui Hollo — poate
aduce cu sine și revizuirea regula-
mentului camerei. „Dar nu ne trebuie
revizuirea regulamentului, ci e de lipsă
ca toți factorii dietei să se ridice contra
Croaților și să sugrume obstrucția
lor, fără de a se mai ținea de forme“.
Așadar violența cea mai fățișă.
Numai înainte!

Ales. Mocsonyi despre acțiunea lui
Emil Babeș. Față cu afirmațiunea „Tribu-
nei“ dela Arad Nr. 242, că ar sta la spa-
tele cunoscutei acțiuni de împăciuire a
d-lui Dr. Emil Babeș, d-l Dr. Ales. Mocsonyi
adresează redactorului „Drapelului“ o scri-
soare, in care declară următoarele:

„Eu stau departe de această acțiune
și o consider de o greșală politică. Nu
pentru-că n'ași dori din toată inima o îm-
păciuire a contrastelor naționale atât de
regretabile, ci pentru-că o asemenea ini-
țiativă ar trebui să pornească dela băr-
bații de stat conducători. Până când se
ține însă in aceste cercuri la punctul de
vedere al intransigenței rigide, nu poate
fi nici vorbă in mod serios de o aplanare
a acestor contraste.“

„Ei bine, a vorbi despre o idee atât
de serioasă, cum este ideea împăciuirii, pe
un timp când despre așa-ceva in mod
serios nici vorbă nu poate fi, înseamnă nu
a propaga ci a compromite această idee.
Și aceasta e fără îndoială o greșală poli-
tică. Se înțelege o greșală care — după
ce nu trag la îndoială intențiunile curate
ale d-lui Babeș — are să se pună numai
in socoteala naivității „ui politice.“

Dela clubul kossuthist. Conferența de
Luni a clubului, când se aștepta aducerea
unei deciziuni energice, ba chiar voinice,
pentru înfrângerea obstrucției croate, n'a
adus nimic mai însemnat. S'a luat hotărâ-
rea, de a se mai aștepta o săptămână,
până se vor cunoaște rezultatele acțiunii
de împăciuire conduse de I. Justh. Fapt
este, că elementele mai tinere și mai ve-
hemente din partid, sunt gata oricând la
incăerări și imbrânceli. Abia mai pot fi
ținute in frâu de șefi și matadori. Aceș-
tia, tinerii și vehemenții, nu mai consi-
deră partea de drept a chestiei. Ei zic că
situația creată de Croați, nu mai poate fi
supusă principiilor parlamentare, ci trebuie

rezolvită ca pe o chestie a maghiarismu-
lui — adică după rețeta practică: cu
jandarmi inafară de parlament, cu depu-
tați acrobați inăuntrul parlamentului. —
In cazul unei crize in presidiu, kossuthiștii
sunt gata a alege din nou pe Navay și
Rakovszky. Tot in acea conferință, obiec-
tul de intensivă tratare a fost plângerea
mai multor deputați, că in deosebite mi-
nisterii nu se împlinesc repede și in toate,
cererile și intervenirile deputaților kossu-
thiști in afaceri de interes. (Iată ce e de-
putăția și iată ce sunt cluburile politice!
— N. R.)

„Bud. H.“ condamnă pe I. Justh in
articol prim, pentru moderatiunea lui față de
Croați și încercările sale de împăciuire.

Disidenții, cum anunțasem ieri, au
hotărât începerea unei lupte energice in
contra pactului și cvotei. In aceiași conve-
nire a lor au schițat un plan de acțiune
pentru a asigura înflințarea băncii națio-
nale. Țin in secret mare hotărârea asta.
S'au înțeles totodată, de a ținea mai des
conveniri de felul acesta, cari probabil vor
sfârși cu constituire in partid.

Numărul lor s'a mai înmulțit cu trei,
prin ieșirea lui M. Thoroczky a lui, Csé-
pán G. și Babocsay S.

Alegerile congregaționale. In comita-
tul Hunedoara au ieșit invingători 23 can-
didați români. In comitatul Caraș-Severin
se fac alegerile de trei zile. In Alba-
inferioară Români au suferit perdeni în-
semnate, pe urma presiunilor administra-
ției, a căror unele au fost cu deosebire
notarii români.

Orașul Budapesta lucrează cu un bud-
get, care an de an se stăruște cu defi-
cite considerabile, cu toate că dările s'au
ridicat până acum in o măsură inoportu-
bilă. Pe anul viitor este chiar prevăzut
acum in budget deficitul de șase și jum.
milioane cor., deși dările s'au ridicat iarăși.
Inșii democrații au votat pentru ridicare.
Temerile vechi de o derută financiară a
capitației se întăresc tot mai mult.

Austriacii pentru Austria mare. „D.
Volksblatt“, organul oficios al partidului
creștin-social (Lueger) face plebiscit între
cetitorii săi, cerându-le să se pronunțe a-
supra situației de drept a monarhiei. Din-
tre 800 de voturi primite până acuma, 82

FOILETONUL „GAZ. TRANS.“

Pagini răzlețe.

— De Gavr. Todica. —

Societate astronomică română se
pune la cale in București, purtând numele
ilustrului astronom frances, Camil Flam-
marion, după exemplul celor din Mont-
pellier, Marsilia, Bogota. După cât știu,
dintre Români astrofili de dincoace n'au
aderat până acuma decât Joan Corbu din
Bistriță și scriitorul acestor șire.

Pentru răspândirea cunoștințelor as-
tronomice apare și o revistă specială:
„Orion“, care redactată cu îngrijire, ar
putea aduce servicii reale mișcării știin-
țifice române. Nu pot trece cu vederea
scrisoarea unui iubitor al cerului, publi-
cată in estras, in numărul ultim (3) al lui
Orion: „Mă ocup cu astronomia de vr'o
12 ani și numai de dragul cerului mă aflu
isolat într-o mică comună urbană, unde
liniștit, fără foloase materiale, imi petrec
timpul examinând cerul in fiecare noapte
serină.“

„La început eram evitat de lume: un
om, care-și petrece noaptea ochind stelele
cu un ochian (așa îi zice lunetei pe aci)
trebuie să fie un vrăjitor, care descântă la
stele. Eram încântat cu singurătatea mea,
nu mă turbura nimeni. Acum vreun an,
un institutor, de curând venit in micul

nostru orașel, auzind de mine, a căutat
să mă cunoască și ne-am și împrietinit;
institutorului in chestiune îi plăcea de
mult cerul, cetise mai tot ce scrisese Fla-
mmarion, dar nu avusese ocazia să pri-
vească astrele prin lunetă.“

„Luneta mea nu e mare (95 m. m.
obiectiv), dar fac cu ea o multime de ob-
servații interesante, adică acum facem
observații, deoarece institutorul a căpătat
o mai mare dragoste pentru ceriu.“

„Gândeam că numai noi doi ne ocu-
păm de lucrurile cerești, citeam prin unele
ziare articole de astronomie semnate de
directorul revistei dv., dar credeam că e o
simplă întâmplare.“

„Apărând revista „Orion“, văd însă
spre marea mirare, că sunt foarte mulți
cari se ocupă la România cu ceriul, ba
ceva mai mult, iubitori de astronomie se
recrutează și la noi din toate clasele, ceea
ce nu poate fi decât îmbucurător.“

„Vă vom trimite regulat observații-
nile noastre și sperăm că „Orion“ revista
noastră, a tuturor celor cari ne aducem
aminte și de ceriu, va trăi ani îndelungați.“

Mai departe spune:

„Arătați între altele marelui public
că astronomia nu e numai o știință, că ea
este filozofia întregii noastre vieți, că a gre-
șit cel care a spus: „Cunoaște-te pe tine
însu-ți.“ A te cunoaște pe tine însu-ți nu
se poate, până ce nu-ți dai socoteală per-

fect că „tu însu-ți“ și toți cei de pe pla-
neta noastră, dela capetele încoronate și
până la cel din urmă cerșitor, dela inteli-
gența supra-omului și până la cel din ur-
mă imbecil, nu înseamnă nimic, dar ab-
solut nimic in univers. Pământul pe care
il locuim este una din miliardele de pla-
nete ce se află in haos, soarele căruiua ne
închinăm e una dintre cele mai mici stele
din univers: calea laptelui însă — și nu
e decât un punct in spațiul fără margini,
iar secolele noastre se înseamnă cu un
zero pe cadranul timpului.“

„Când îți dai socoteală de toate ace-
ste lucruri, atunci te cunoști și pe tine
însuși și pe cei cari te înconjoară.“

„Vă rog să mă iertați, dacă vi-se
pare că ceea-ce spun nu prea e măgulitor
pentru omenirea noastră, dar n'are ea in
schimb atâtea defecte: vanitatea, politica,
războiul?... In ceriu domnește armonia uni-
versală, omenirea cu toate micile ei pa-
timi nu poae să turbure această armonie,
Ori cât de mult s'ar agita omenirea acea-
sta și cea care va veni, Pământul își va
continua cursa in spațiu, planetele vor as-
cultă de puterea colosală a Soarelui, ste-
lele vor rămânea stele, sori imenși ce se
rostogolesc in spațiu cu iuțeli nebune.“

„Suntem poate puținii cei cari ne dăm
bine socoteala de ceea ce ne înconjoară,
cu atât mai bine, ne vom înțelege perfect.“

„Gândeam, că numai noi doi ne ocu-
păm de lucrurile cerești... văd însă spre

marea mirare, că sunt foarte mulți cari
se ocupă in România cu ceriul, ba ceva
mai mult, iubitori de astronomie se recrutează
și la noi din toate clasele, ceea ce nu
poate fi decât îmbucurător.“

Observare caracteristică!

Incercarea de a încheia Societatea
pare că e venită la timp. Elemente răzlețe
sunt. Eu unul însă ași mai fi dorit să
poarte numirea de „Urania“ sau „Orion“,
ori așa ceva, ori cât de mare mi-ar fi ad-
mirarea pentru neîntrecutul răspânditor al
astronomiei și profund cugetător, Camil
Flammarion. Trebuie să țintim la cultul
ideilor, iar nu la cultul persoanelor.

In fine, n'ar strica să observăm unele
regule lexicale făcând deosebire, in scrie-
rile astronomice, între: cer (arbore) și ce-
riu; observator (persoană) și Observatoriu
(institut);

să abandonăm galicismul „lunetă“
adoptând cuvântul neaoș românesc „ochian“
pentru instrumentele mici și mijlocii sau
terminul științific „refractor“ pentru in-
strumentele mari; amândouă spre deose-
bire de „telescoape“ sau „reflectore“;

O întrebare o las deschisă pentru filo-
logi. Și anume, cum e mai bine să zicem:
„Planetă, cometă“ sau „Planet, cometă“?
— Eu inclin și întrebunțez formele din
urmă, fiindcă toate aceste corpuri au nu-

sunt pentru încetarea dualismului, 480 însă pentru cea mai energică luptă spre înfrângerea Austriei mari (Gross-Oesterreich). Celelalte, diferite.

Intâmpinare.

Dăm loc aici intâmpinării d-lui Dr. Emil Babeș despre care am făcut amintire în numărul foaiei noastre cu data de Duminecă. După intâmpinare lăsăm să urmeze notele cu observările noastre :

Prea stimată D-le Redactor!

Prețuitul ziar al dv. ocupându-se de persoana mea modestă în articolul intitulat »Concurența de împăciuire« : îmi face o critică parte obiectivă, care în unele nu o pot recunoaște de fidelă și justificată prin espunerile mele dificultate.

Dați-mi deci voie, să Vă dau unele deslușiri, cari doară vor putea contribui la lămurirea chestiei slevate de prețuitul dv. ziar.

Inainte de a trece la meritul chestiei, trebuie să-mi exprim surprinderea și regretul, că ziarul dv. pentru care eu ca și întreg publicul român am numai simțăminte de stimă și în memoria marelui fondator al ziarului chiar simțăminte de pietate nu află de lipsă a face cunoscut publicului său răspunsul meu dificultat, care-l supune unei critici generale și citează numai unele părți ale căror intențiuni cu greu se pot fixa fără a cunoaște întregul textul răspunsului din vorbă.

Acest lucru precum și unele aprecieri din articolul dv. îmi fac impresia, că reflexiunile dv. au fost încâtva influențate de unele espuneri ale altor ziare, făcute într-un fel puțin serios și obiectiv. 1)

M'au frapat și cuvintele cu cari introduceți critica, aflând »un chaos grozav de idei, de vorbe și de fapte (?) prin cari trece sfânta cauză a națiunii.«

Deși nu arătați mai deaproape, că unde vedeți acest chaos, totuși trebuie să presupun, că acest epitet precum și critica întreagă se poate refera numai la vederile espuse în răspunsul meu dificultat. 2)

Încât ar fi așa, Vă pot asigura, D-le Redactor, că scriind răspunsul — rezultatul unei îndelungate și profunde meditații și al unor espuneri de mulți ani — am fost de tot în clar cu toate ideile desfășurate în acest răspuns, precum și cu urmările acestora. Cu privire la cei neorientați în cauză și la cei cu memorie mai slabă îmi permit a rezuma pe scurt mersul și asocierea ideilor cuprinse în acest răspuns.

Controversele cele mari, cari există între noi și cercurile maghiare — spre răul tuturor — pornesc din conceptul greșit, că nemulțămirea naționalităților și lupta lor ar fi numai opera unor indivizi, a așa numiților »agitatori« apostrofați de politicianul adresat. Față de această ipoteză falsă și fatală am aflat de bine a arăta momentele sociale și culturale, în care sunt de căutat izvoarele neînțelegerii, observând, că până când maghiarii nu vor înțelege aceasta, nu poate fi vorba de împăciuire, nici de schimbarea direcției politice.

Recunoscând aceasta cercurile maghiare și hotărându-se a trage și urmările miri bărbătești : Mercur, Luceafăr, Pământ, Marte, Jupiter, Saturn, Uran, Neptun, etc.

»Natura« e o altă revistă, ce apare în anul al treilea, pentru răspândirea științelor naturale. Programul acesteia e mai vast decât al lui »Orion«. Vrea să desfășure pe încetul, într-o formă atrăgătoare, icoanele cele mai frumoase din știința modernă. »Stelele cu legile precise ale astronomiei; animalele, plantele și mineralele, cu observările migăloase ale zoologilor, botanicienilor și mineralogilor; înrăurirea apelor, munților și climatei asupra popoarelor, studiată de geografi; lumina, căldura, electricitatea și toate fenomenele, ce le vedem sau le descoperim în laboratoriu fizicianul; compunerea și descompunerea corpurilor, aplicațiunile chimiei și ale întregii științe la industrie și inginerie; în fine, tot misterul naturii, așa cum îl desprinde omul de știință și-l împarte în grupări precise și lămurite« — iată materialul bogat, ce-l întrebunțează »Natura« în articolele sale. Cum însă știința adevărată constă în cunoașterea legilor firei, revista trebuie să acorde atenție și acestui material subtil, destilat oarecum din studii fenomenelor naturii.*)

(Va urma).

*) Abonamentul anual la revista »Orion« e 10 cor., pentru preț și învățatori 8 cor. — Redacția și administrația : București, Str. Roșea 3. Abonamentul anual la »Natura« e numai 5 (cinci) cor. — Redacția și administrația : București, Strada Seane, 83.

acestui adevăr : vom putea discuta măsurile prin ajutorul cărora, cred că s'ar putea realiza pacificarea. Prin mersul acesta de idei am ajuns la concluziunea, că cheia înțelegerii nu e în mâinile noastre defensive, ci în mâinile agresive ale puterii de stat, binevoiască deci d-l conte, dacă doarește serios înțelegerea, a stării, ca să înceteze politica agresivă față de noi și atunci ou, cu toți acei ce cugetă ca mine — bucuos ne angajăm la opera de pacificare, la sistarea agitației, de cumva aceasta — în urma unei politici juste și conciliante — n'ar înceta și de sine.

Acest mers de idei îmi pare așa de clar, corăspunzător politicii noastre tradiționale, încât »chaosul« descoperit de D-V. îmi pare o enigmă. Asemenea și critica făcută în privința învățării limbii maghiare — care — după cum mi aduc aminte — conducătorii noștri nici când n'au perhorecat-o, ba au recunoscut tot-deauna, că aceasta este motivată nu numai prin legătura unitară de stat, în care suntem avizați de a trăi cu celelalte popoare, dar este indicată chiar de interesul nostru, ceea ce a fost recunoscut și accentuat cu prilejul dezbaterii legii școlare, chiar și de deputații naționaliști fără excepție.

Ca să nu fiu iar rău înțeles, mă provoc la broșura mea (Proiectul legii școlare și naționalitățile) unde a fost exprimat clar și lămurit, că învățarea limbii maghiare să nu se introducă în școlile populare și elementare, și ci numai în cele mai înalte, unde se pregătesc tinerii pentru carieri, pe cari fără cunoașterea limbii statului nu pot corăspunde nici apăra interesele poporului. În școlile noastre medii chiar noi înșiși am aflat cu cale să se introducă învățarea legaveră a limbii maghiare.

Ce privește acest punct, nu cred că așa fi păcătuț împotriva evangheliei aspirațiilor noastre culturale 4) și să fi ajuns în contradicție cu principiile ideale ale D-V. Aceeași părere o am și față de celelalte pasaje marcate de D-V. Regret foarte, că nu a-ți publicat răspunsul meu, obiectul criticii, atunci nu s'ar mistifica răspunsul meu prin unele fragmente, cari de loc nu se găsec în scrisoarea mea, d. e. neadevărul ce mi se impută : »a esopera desarmarea naționalităților« 5) Pasagiul respectiv sună așa : »în acest caz cu plăcere ne angajăm la liniștirea agitațiilor și reducerea plus-petițiilor, dacă ele prin o politică conciliantă a statului n'ar înceta dela sine« 6)

În nispunța mea de a contribui la micșorarea urei reciproce, D-V. vedeți o »fantazie ușuratică« ; aprecierea aceasta îmi pare de tot curioasă, pentru că sunt de buna credință, că asemenea scop trebuie să fie datdrița fiecărui om, care cu ajutorul convingerii reciproce și nu pe calea urei tinde la aplanarea controverselor; fiecare individ, fie cât de modest, ar afla prilej în cercul său de activitatea să contribuie la micșorarea simțămintelor de ură. 7)

Desaprobăți mai departe, că eu și soții mei de principii ne numim »reprezentanți ai direcției moderate și patriotice«, termenul îi atribuiți »influenței stricăcioase a mediului« în care trăesc și cuget; așa cred, că aprecierea aceasta cu greu se potrivește cu convingerea D-V., bănuind, că vederile politice ale D-V. le-a-ți taxa de »moderate și antipatriotice«, și a-ți putea din adins condamna »moderația«, care este un postulat general al fiecărei acțiuni serioase și naționale.

Mă surprinde încă și aprecierea cuvintelor mele »liniștirea agitațiilor« 8) (înțeleg, dacă n'ar mai fi la mijloc obiect și motiv de agitație) și mai mult încă aluziunea făcută la »ajutorul procurorilor«, a căror chemare, bine înțeles — nu e liniștirea sufletelor, ci urmărirea delictelor. »Reducerea pluspetițiilor« înseamnă alta, respectarea condițiilor fixate într-un mod reciproc față de intransigenți, cari prin pretenziuni exagerate ar putea primejdui compromișul. Și acest postulat neapărat de lipsă al unei înțelegerii îi numiți D-V. »naivitatea naivităților« 9)

»Programul detaliat«, amintit în răspuns, ca o concepție subiectivă a mea, s'a accentuat, că acest program numai atunci devine actual, dacă în privința punctelor de mănecare ajungem la o înțelegere; a-daug acuma, că o astfel de fixare a condițiilor detaliate este indispensabilă. A face astfel de propuneri, are drept fiecare cetățean cu simț pentru afacerile publice. Alta e că oare publicitatea aproabă sau acceptează programul, căci fără consimțirea publicului nu se poate realiza nici o tendință politică.

Trebuie să constat cu durere lipsa de obiectivitate, ba chiar de bunăvoință, 10) că și a fi fraza de bine a reproduce ați obicinuită cătră oameni culti, cu carea mi închei scrisoarea cătră contele respectiv, (recomandându-mă în atențiunea Dv. mult

prețuită) o formulă care într'adevăr am însușit-o în »mediul stricăci« cum ziceți Dv. și de care formulă, conform datoriei generale mă folosesc totdeauna în corespondența, cu persoane, cari pozițiunii lor înalte, sunt obicinuiți la astfel de forme urbane.

Ce privește »mediul stricăcios«, înțelegeți așa numita societate aleasă a adversarilor neamului nostru din capitală, în care ziceți că am crescut și m'am desvoltat și căruia îi atribuiți vederile și terminii răspunsului meu : am să vă aduc aminte, că tot în acest mediu au crescut mai mulți bărbați distinși de-ai noștri, între aceștia și anteluptătorul cel mai ilustru al politicii naționale. Ba am văzut bărbați, întocmai ca fericitul meu tată ieșiți din popor și crescuți în mediu românesc și totuși au propagat ideia apropierei și a împăcăciuirei. E de ajuns să amintesc pe marele Șaguna, pe nemuritorul fondator Em. Gozdu și în sfârșit pe D-l Dr. I. Gall, care chiar prin ținuta sa conciliantă, singur ne făcea mai mult bine decât toți adversarii lui împreună. Contactul cu cercurile străine, n'are influență stricăcioasă, dimpotrivă e modul cel mai firesc ca să ne lărgim orizontul intelectual.

Prin urmare dați-mi voie să observ, că dacă și Dv. ați fi căutat contactul mai des cu aceste cercuri străine, poreclite de Dv. »medii stricăcioase«, fără îndoială ați fi liberi de preocuparea și superficialitatea manifestată în critica ce mi-o faceți. 11)

În articolul Dv., aflați de bine a expune trebuințele sufletești ale poporului nostru în lupta pentru emanciparea lui națională și idealul aspirațiilor sale.

Momentele acestea și eu le apreciez în măsura cea mai mare, fără a împărtăși însă părerea, că acestea numai prin mijloace reale și corespunzătoare cerințelor pozitive a-e vieții se pot realiza.

Deci vrând-nevrând trebuie să luăm în socoteală situațiunea actuală și puterile noastre în raport cu ale adversarilor, momente, cari ne înpun o acomodare prudentă la o situație, care cu puterile proprii nu suntem în stare a o schimba. Un astfel de exemplu eclatant al acomodării politice, vedem în atitudinea intransigenților Maghiari, cari în frunte cu fiul marelui și intransigentului Kossuth fac tranșacțiunea cu Austria, cu dușmanul lor secular. Tempora mutantur et nos mutamur in illis. Din acest punct de vedere în susținerea teoriei Dv. asupra intransigenței naționale, vedem anachronism fatal, vād că nu țineți seamă de schimbarea timpurilor și a constelațiilor politice de cari — fiind politica știința exigentelor — și noi trebuie să ținem cont, dacă nu vom ca treacă vremurile și evenimentele să ne îngroape cu idealul nostru cu tot.

Atitudinea D-Voastră mi aduce aminte o întâmplare bizară, dar foarte caracteristică, registrată de ziarele din capitală. La Buda s'a apins casa unui moșneag, flueraș pasionat; casa arde, moșneagul nici căi pasă... flueraș mai departe. Numai atunci lasă fluerașul, când vecinii speriați de focul puștilor aleargă la fața locului. Moșneagul se supără din pricina amestecului, care l'conturbă. Apoi e dus la casa alienaților. De nu interveneau vecinii, ardea și bătrânul și... fluerașul. 12)

Am convingerea firmă, că numai prin o atitudine moderată și binecumpătată ne va fi cu putință a ne păstra existența culturală și instituțiunile într'un mod neviolat față de incendiul politic care ne amenință.

În fine mă simt dator a Vă exprima recunoștința pentru bunăvoința ce o aveți, recunoscându-mi continuitatea de idei și simțăminte ale iubitului și fiertatului meu tată și pentru că aflați de bine a mostra ca și pe mine — tot din punct de vedere al idealismului politic — atitudinea unor deputați ai partidului național cu simț politic, cari conștii de chemarea și responsabilitatea lor — ca și mine aflați de bine a luă în seamă greutatea situațiunii în care ne aflăm și nu voesc a urma exemplul moșneagului alienat. Critica D-V. în partea asta aci, pare a justifica și vederile mele proprii și mă salvează totodată de imputarea unei intenții contrare aspirațiilor noastre legale.

Primiți, Vă rog, asigurarea stimei mele profunde și nestrămutate, care rămân al D-Voastră :

Budapesta, la 12 Nov. n. 1907.

devotat :

Dr. E. Babeș.

Notele Redacțiunii la intâmpinarea de mai sus :

1) Dr. E. Babeș, ar trebui să știe că ziarul nostru nu obicinuește a se lăsa înfluințat de păreri și expunerile altora, ci are opiniunea sa proprie. Și ce scop ar fi și putut să aibă publicarea întregii scrisori a d-sale din »Tel. Rom.«, când nouă ne ajunsese pasagiile citate pentru a documenta direcția și spiritul pornirilor sale? — Red.

2) Aici sunteți în rătăcire. Vederile D-voastre erau numai o ilustrație mai mult a chaosului. Dacă ați fi avut răbdarea a aștepta până se va încheia seria articolelor noștri, v'ați fi putut convinge pe deplin despre aceasta. — Red.

3) În ce privește învățarea limbii maghiare, constatăm că d. E. Babeș se contrazice însuși când se provoacă la broșura sa. Dacă d-sa e de convingere, că învățarea limbii maghiare să nu se introducă în școlile elementare populare (Dar s'a introdus deja de 28 de ani și legea Apponyi a pus numai capacul. — Red.) atunci urmează logic, că d-sa însuși »perhoreșchează« învățarea limbii maghiare, cum o pretind cei dela putere. De ce vine dar Dr. E. Babeș să declare sărbătorește în scrisoarea cătră contele Bathyányi, că argumentele sale nu sunt îndreptate în contra învățării limbii maghiare? De ce se declară numai în contra forțării învățării limbii maghiare prin legea Apponyi, când deja legile dela 1879 și dela 1891 au forțat-o peste măsura admisă de d-sa? Și oare nu se teme d. Babeș, că prin obiecțiunea sa din urmă față cu legea Apponyi, comite una din »pluspetițiunile«, pentru acăror »reducere« se angajează însuși?

Nu putem rezolva chestia aceasta gravă într-o notă, dar îl rugăm pe d. Babeș în interesul său propriu și în interesul împăciuirei chiar, pentru care militează, să cetească a atențiunea ceea ce spune Maghiarul cu simț de echitate Ludovic Mocsary în scrierile și vorbirile sale, începând cu vorbirea lui, ținută la 1879, în dieță contra forțării violente și nedrepte a limbii maghiare în școlile noastre populare; și apoi să cetească ce zice din punct de vedere național-românesc Simeon Bărnuțiu în discursul său memorabil dela 2 (14) Maiu 1848 — pe care d. Babeș îl va găsi de sigur în biblioteca fericitului său tată.

4) Aspirațiunile noastre culturale neputând fi despărțite de cele naționale, căci noi voim s'avem cultura noastră națională și nu aspirăm la cultura ce voiește să ni-o impună cu forța contele Apponyi — d-l E. Babeș păcătuiește în adevăr, când le reduce la zero, admițându-le numai ca »aspirațiuni legate.«

5) Ne pare rău că d-l E. Babeș nu-și cunoaște scrisoarea ce a publicat-o în »Tel. Rom.« nr. 110 din an. cur. Binevoiască a și-o receti și acolo va afla imediat după pasagiul în care vorbește despre »formarea în cercurile naționalităților a unui partid moderat patriotic amic Maghiarilor«, următoarele rânduri : »...E o simăgire vrednică de compătimire, când guvernul rău informat vrea să esopereze pacificarea și respective dezarmarea, prin astfel de persoane, cari ori cât de mult le-ași stima eu (Babeș) pe ele și scopurile lor, nu sunt în stare să câștige încrederea conaționalilor lor etc.«

6) Acesta e alt pasagiul.

7) D-l E. Babeș are idei confuze. Crede d-sa că, dacă, și întru cât există ură între naționalități și Maghiari, aceasta ură ce se trage de veacuri, s'ar putea micșora numai prin influența personală a d-sale și a tovarășilor săi din viitorul »partid moderat, patriotic, amic Maghiarilor«? Este, repetim, fantazie ușuratică a crede așa ceva. Noi nu lățim ură, ci o lățesc nedreptatea și violențele, prin urmare nici nu suntem în stare a contribui personal la micșorarea ei, decât numai în mod negativ, adică ca nu ațigăm la ură. Aceasta viziune o și avem, dar, durere, adversarii ni-o răspătesc cu prigoniri și condamnări.

8) În ce privește părerea noastră despre neprecugetatele espuneri de mai sus ale d-lui Emil Babeș, precum : direcție patriotică, liniștirea agitațiilor etc. am espus-o destul de clar în articolul din numărul de ieri al foaiei noastre (ultimul din seria »Concurența la împăciuire«.)

9) Se poate ca cineva să vorbească în Țeara ungurească de »liniștirea agitațiilor«, fără de a se gândi »volens volens la procurori? — Ear ceea ce a scris și scrie d. Babeș despre »reducerea plus-petițiilor« să ne ierte, nu-o putem privi altfel decât ca o naivitate.

10) Lipsă de obiectivitate ori-ce va zice nu ne va putea documenta d. E. Babeș, ear încât pentru »bunăvoință« am avut-o și-o avem față de persoana d-sale, n'o putem avea însă față de acțiunea sa

inițiată, pe care o considerăm de stricăcioasă intereselor noastre naționale.

11) D-l E. Babeș ni-a înțeles rău și deci sunt greșite toate concluziunile sale. Casa ne înțelege mai bine, trebuia să zicem: D-l Babeș se folosește în scrisoarea sa de termeni și fraze ce se folosesc numai de adversarii noștri și acestea nu și le-a putut însuși decât dela aceia, în a căror mediu se nvrătește!

După ce d-l E. Babeș admite că a crescut și s'a desvoltat în mediul societății din Budapesta, va admite, credem, și aceea, că acei termeni și i-a putut însuși numai din contactul cu aceasta societate, căci dela Români nu i-a putut învăța.

Apoi d-l Babeș ar trebui să știe, că a trăi într'un mediu, sau a avea contact cu-o anumită societate, fie și străină, nu înseamnă încă, că trebuie să te molipsești de influențele stricăcioase ce le-ar putea avea acest mediu sau aceasta societate într-o direcțiune sau alta asupra naționalismului tău. Sunt oameni cu caractere și cu mentalitate diferită.

12) Ne pare rău de tot, că asupra teoriei noastre despre intransigența națională d-l E. Babeș, are idei așa de confuze și deosebite de ale fericitului său tată. Ni-se va mai da ocaziune a lămurii pe d-l E. Babeș, care e atât de preocupat de prietenia sa politică cu contele Bathyanyi, dacă vrea să se lămurim. Deocamdată îl rugăm a ceti articolii noștri, despre cari am făcut amintire mai sus.

Asemănarea ce-o face între atitudinea noastră și aceea a »moșneagului fluraș pasionat din Buda« se potrivește, fiind vorba de intransigență, ca nuca în părete. Fie sigur d-l Dr. E. Babeș, că până ce d-sa cu »moderații săi patriotici« ar ajunge să stângă focul »urei reciproce« dintre Maghiari și naționalități, s'ar prăpădi de o sută de ori cu surlele lor de împăciuire cu tot și n'ar avea nici măcar avantajul de a putea fi duși în casa alienaților!

Politica Greciei față de Aromâni. Cu prilejul sosirii regelui Greciei la Viena, ziarul »Allgemeine Zeitung« publică un articol de fond în chestia politicii grecești. Articolul începe prin a saluta pe regele George, aducându-i laude pentru dragostea lui pentru pace și arată apoi, că în direcția pornită, scopul politicii grecești nu poate fi încoronat de succes de oarece bandele nu pot spera într'un succes decât atunci când ar izbucni un război. Programul dela Muerzsteg i-se opune însă. Ziarul continuă apoi: Tot astfel stă cu atitudinea intransigentă a patriarhatului în chestia cuțovlahă sau mai bine zis în atitudinea patriarhatului față de dorințele Aromânilor și aprobarea unor administrații bisericești independente. Se poate vedea cât e de mărginită atitudinea sfântului sinod din Constantinopol în aceasta chestiune. Un compromis cu politica națională română, pentru care nu există pedeci dogmatice, ar duce în mod automat la o înțelegere greco-română, care ar înfrânge sfera de influență a Greciei asupra vilaetelor din Macedonia până la Ochrida, tot atât cât și lupta prin bande și excomunicări. Articolul arată că Grecia și guvernul grecesc gândesc astfel, dar populația șovinistă e contra. E de sperat însă, că discuțiile regelui Greciei cu baronul de Aehrenthal vor contribui la grabnica și pacifică rezolvire a conflictului.

Cronica din afară.

Din Duma.—Astăzi se va întruni Duma pentru a alege doi vicepreședinți. Se dă ca sigură alegerea următoarelor două persoane: baronul Meindorf, octobrist, și prințul Vladimir Volkonski, monarchist.

Primul ministru Stolipyn a fost la Peterhof unde a relatat țarului asupra deschiderii Dumei.

Stolipyn a comunicat că după cele constatate se poate afirma că noul parlament e menit să fie rodnic și că se poate spera într'o conlucrare a lui cu guvernul. Stolipyn a reterat și asupra discursului de deschidere rostît de președintele Komarov, discurs care n'a plăcut liberalilor și radicalilor.

Noua lege a flotei Germane.—Ziarul »Norddeutsche Allgemeine Zeitung« publică noua lege a flotei care scoabă data întrebunțării vapoarelor de linie și

a crucișătoarelor dela 25 de ani la 20 de ani. Prin urmare după această lege dela 1908 până la 1917 vor fi înlocuite 17 vase de linie, 6 mari crucișătoare, 19 crucișătoare mici.

Mișcarea bandelor în Macedonia.—Ziarul »Poll. Corr.« scrie: După cum ni se anunță din Constantinopol, iradeaua imperială, a-părută de curând poruncește în cuvinte, cari merită deosebită atenție pentru energia lor, ca mișcarea actuală a bandelor din cele 3 vilaete din Macedonia și din Adrianopole, trebuie să se sfârșească în cel mai scurt timp. Iradeaua a fost comunicată corpului 3 de armată din Salonic și corpului 2 din Adrianopole.

STIRILE ZILEI.

— 7 Noemvrie v.

Starea sănătății Regelui Carol. Cetim în »Voinea Națională«: »Stirile puse în circulație de unele ziare dela noi cu privire la o pretinsă indispozițiune a Suveranului au găsit ecou și în presa străină, anume în »Neue Freie Presse«. Ziarul vienez afirmă că M. S. Regele, pe lângă o afecțiune a stomacului, ar suferi și de reumatism articular. Suntem fericiti a putea spune din nou, că aceste știri sunt cu totul lipsite de temei. M. S. Regele este cât se poate de bine, iar cura pe care o urmează i-a fost prescrisă foarte de mult.

Adunare generală. Convoc din nou adunarea generală ordinară a Reuniunii femeilor române din Brașov pe »Miercuri« în 21 Noemvrie (4 Decemvrie) 1907 la 3 oare p. m. în sala cea mare a gimnasiului român. Fac atente pe membre, că de astă-dată adunarea se va ținea fără considerare la numărul membrilor prezente. *Elena Sabadeanu*, presidentă.

Teatru, concert și dans. În notița noastră de ieri, despre reprezentarea teatrală de mâine seara, am uitat să pomenim, că, anume, ea va fi împreună cu concert și urmată de dans. Ei bine, acum să ne aducem aminte de ceva. În »Cohalm«, noi, brașovenii ne-am simțit ca acasă. Nu numai fiind-că aproape tot contingentul publicului îl dădusem noi, dar mai cu seamă fiind-că cei din partea locului ne primiseră ca pe niște vechi și buni cunoșcuți, așteptați cu dor și lăsați să se îndepărteze, cu jale. Dovada frăției bune ne mai deteră și în chip de fâgăduială bucuroasă, de a ne »întoarce vizita« acuma Jol, la un nou prilej de tot așa de plăcută petrecere.

E de prisos și asta, dar ne aducem iarăși aminte: oare vom ști să fim la »înălțimea datorinței« cum se zice, grăbindu-ne cu toții în jurul acelor cari așa de curând vin să ne întâlnim iarăși???

I se răspunde lui Björnson. Corespondentul din Budapesta al ziarului »N. Fr. Pr.«, deputatul S. Gratz trimite o lungă scrisoare de întimpinare ziarului său, »îndreptând greșelile« marelui scriitor, și declarând de calomniile informațiile primite de el. Așa. Același ziar publică o scrisoare a procurorului în com. Turoc. Acesta spune, că de un jumătate de veac și în Ungaria sunt stări normale, căci s'a făcut îndreptărire egală.

Va să zică un răspuns semioficios și altul de tot oficios.

Membrii corului bisericii Sf. Nicolae din Brașov s'au reîntors cu trenul accelerat de ieri după amiază din Cohalm. Până la gara din Cohalm au fost petrecuți de membrii comitetului local aranjator al frumoaselor festivități culturale.

Un muzeu comemorativ. »Budapesti Közlöny« publică în numărul de Duminică un rescript regal, prin care se aprobă ridicarea unui muzeu în amintirea reginei Elisabeta a Austriei, în palatul din Budapesta. Majestatea Sa va trimite în scopul acesta toate reliquiele fostei regine a Ungariei.

Procesele socialiştilor. Alaltăieri, Curtea cu jurați din Budapesta a osândit la pedepse fără de seamă de mari pe doi colaboratori ai revistei socialiste: »Világ-szabadság«. S. Kovács căpătase 800 cor. amendă și 8 luni închisoare, pentru agitație în contra proprietății. S. Francia

1000 cor. amendă și un an închisoare pentru agitație în contra clasei proprietarilor.

În aceeași zi, Curtea cu jurați din Cluj a achitat pe doi socialiști găsiți vinovați de editarea broșurilor volante. Apărătorul lor a fost un avocat român, Dr. Pordea.

Necrolog. În 5 Nov. a încetat din viață în Orăștie *Basilin Russ*, căpitan ces. și reg. în pensie. Odihnească în pace!

Din America. »Românul« d-lui V. Moldovan, vestește în frunte pacea ce s'a încheiat între cele două partide ale românilor din America, partide, separate întâi prin veleități confesionale iar pe urmă prin cinste și omenie. Acuma, în vederea izbândelor în lupta pentru chestiile neamului întreg, preoți și redactori își întind mâna de pace. Ea însă nu se poate părea sinceră și îndelungată, din clipă ce vedem tot acel număr, mai înapoi, o scrisoare ce scormonește iarăși prin spuză. Și ne mai surprinde ceva: ceterile dintre partide cedează locul certelor între oameni. De altfel, zicem aminul din toată, și din curată inimă!

O linie București-Berlin. În zilele de 1—2 Decembrie n. comisiunea pentru itenerariul căilor ferate va ține ședința la Viena. Se va hotărâ între altele nouă linii ferate de noapte. Se va stabili o linie Viena-Berlin și o linie la București prin Cernăuți și cu chipul acesta o linie directă Berlin-București.

Arestare în masă a studenților rus Cu prilejul deschiderii Dumei au avut loc ciocniri la mai multe universități. La Kiev poliția a pătruns în universitate și a arestat 200 de studenți. La Petersburg poliția a arestat doi studenți la academia imperială de drept, la care nu sunt admise de cât familii privilegiate. Arestările sunt acuzați a fi luat parte la complotul revoluționar.

»Secția industrială« a »Reuniunii economice din Orăștie«, invită la teatrul împreună cu joc, care se va ținea Duminică în 11/24 Noemvrie 1907 în sala hotelului »Transsylvania« din Orăștie. Program: I. »Dragoste copilărească«, comedie într'un act, de Dr. Iosif Siegescu și Il. »Păcală argat«, comedie în două tablouri, de N. Radulescu-Niger.

Expoziția de copii din Ilimbav. Din Sibiu ni se scrie: Tablourile și fotografiile luate la expoziția de copii din Ilimbav prin fotografatul W. Auerlich sunt de toată frumuseța. Servind ele ca o plăcută aducere aminte pentru toți participanții la aceea expoziție pe deoparte, iar de alta fiind de importanță culturală etnică, ele pot lua loc între decorațiile oricărei case de ale noastre. Doritorii de a avea asemenea tablouri să se adreseze la secretariatul Reuniunii române agricole în Sibiu.

Țigani de iac. Sunt de-o vreme obiectul unei preocupări mai întenzive a Camerei și guvernului. În sfârșit, nomad și bchem este acum un privilegiu mai înalt. Cu deosebire de când cu crima dela Dános, se facură deci mai multe anchete, cum s'ar putea civiliza aceste elemente de veacuri primitive. Acuma se amintește cu multă apreciere, un raport al fostului deputat, mare poznas, M. Sabány. Acesta propune, să se facă »înregistrarea« Țiganilor pe cale administrativă, să se dea un nume fie-căruia, pe cei de 15—45 ani să-i înroleze la miliție, punându-i la baterii, fiind-că la ferării și la cai se pricep de minune, pe copii să-i ia statul în creșterea sa, la femei să se dea vre-o ocupație industrială etc. — Ei, de-ar avea și țiganii un Árpád.

Rectificare. În raportul nostru publicat în numărul de Luni al »Gaz. Transilvaniei« despre festivitățile din Cohalm s'a strecurat o eroare. Cântările liturgice și cele de parastas din ambele biserici române nu au fost executate de »Acordul« — cum s'a scris eronat în acel raport — ci de corul mixt al bisericii Sf. Nicolae sub dirigența d-lui G. Dima. Membrii »Acordului« au cântat în mai multe rânduri sub conducerea d-lui Iav. N. Oancea junior la mesele comune, ce s'au dat Sâmbătă seara, Duminică și Luni.

Băile Eforiei școlare din Brașov vor fi închise începând de Luni în 12/25 Noemvrie din cauza curățirii cazanului. Ziua deschiderii se va aduce la timp la cunoștința publicului.

Vanzarea de lemne de fag din magazinul orașului se începe în 23 Nov. n. și continuă până în 10 Dec. n.

ULTIME STIRI.

Budapesta, 20 Nov. Ședința Camerei de ieri, prezidată tot de I. Iusth, s'a desfășurat fără suprimări de cuvânt însă cu câteva chemări la chestie, pentru cari președintele a primit aplauze dela majoritate. În urmarea discuției asupra paragrafului IV, *Budisavlievici* se devinovaște de acuzele conspirației cu Sârbii în Belgrad. A vorbit numai cu oameni, cu cari îi plăcea și coaliției maghiare să stea de vorbă — zice. Mai vorbesc patru inși. *Supilo* sfârșește cu un compliment la adresa lui Sztterenyi: »domnia sa se pricepe mai bine în cheful cu șampană, decât în chestiile de marină«. Obține avertismentul preșidentului prin asta. (Sztterenyi contestase mai dăunăzi competiția lor! N. R.) Șase inși mai iau cuvântul în destulă liniște, dar când începe al șaptele, *Muacevici*, netoleranța izbucnește cu putere elementară, și ține vre-o 10 minute. După avertizarea alor cinci kossuthiști, mai pot vorbi cinci croați la art. IV, zece la art. V și trei la art. V.

Budapesta, 20 Nov. O nouă conferință a miniștrilor cu preșidenții s'a sfârșit cu soluția, — formula — de a lăsa pe fiecare preșident să facă după cum îl taie capul. Iusth ține și acum la punctul său de vedere, vicepreșidenții asemenea. Deci, în caz de conflict, va avea să decidă Camera, care preșident aplică corect regulamentul! Pentru asta nemulțumirea kossuthiștilor cari pot veni în contrazicere cu sine, e foarte mare, cât se gândesc deja,—la ernașul lui Iusth (Holló ori Toth.)

Budapesta 20 Nov. Cu o ordonanță datată în 16 Nov. ministrul de interne sistează toate drepturile acordate celor 14 agenturi a societății pentru emigrație *Cunard-Line*, lăsând numai trei agenturi în orașele litorale, restringând însă și drepturile acestora, numai la vinderea de bilete de drum și la servirea cu lămuriri. Prin măsură asta crede a opri emigrația care decimează populația țerii.

Cărți noi.

Sosite la *Tipografia și Librăria A. Mureșianu*:

Mihai Eminescu. »Poezii«, o'no notiță biografică de Ioan Săndulescu. Ediția II, completată și adăugită. Prețul 2 lei. Porto 10 bani.

Octavian Goga. »Poezii«, premiate de Academie. În Biblioteca pentru toți sub numărul 286—287. Prețul 60 bani. Porto 5 bani.

Haralamb Lecca. »Femea îndărătnică«, comedie în 5 acte, tradusă după Shakespeare. (În Biblioteca pentru toți. No. 284, Prețul 30 bani. Porto 5 bani.

Ecaterina Colonel Sleri d. »Buna Menergeră«, Carte de bucate practică, care conține rețete dela cele mai fine mâncări, prăjituri, gelatină, creme, conserve, dulceturi, după bucătăria fină din România. Prețul cărții e de 5 coroane, plus 30 bai porto.

Vasile C. Osvadă. »Băncile populare din România«, Cu un adaos informativ. Prețul 1 coroană.

Proprietar; Dr. Aurel Mureșianu.

Redactor respons.: Victor Branisce.

Coloseul Projectograf

Zilnic 1 Reprezentațiune, seara la 8 oare.

TEATRU ELECTRIC
— dinaintea Porții Vămii. —

**Dela „Tipografia și Librăria“
A. MUREȘIANU, Brașov
se pot procura următoarele cărți**

(La cărțile aici înșirate este a se mai adauga pe lângă portul postal arătat, încă 25 bani pentru recomandăție.)

Scrieri istorice.

Memorii din 1848-49 de Vas. Moldovan, fost prefect al Legiunii III în 1848-49. Prețul cor. 1 (cu posta cor. 1.10)

Viața și operele lui Andrei Mureșianu, studiu istoric-literar de Ioan Rațiu, prof. ord. la preparandia din Blășiț, Prețul 2 cor. plus porto 10 bani. Venitul curat al acestui op se va contribui la formarea unui fond pentru Internatul preparandial din Blășiț.

„Colonel David baron Urs de Margina la Solferino și Lissa“, interesanta și eminenta conferență, ce a ținut-o d-nul colonel c. și r. Francisc Rieger în reuniunile militare dela Brașov și Sibiu. Broșura conține și două portrete bine reușite ale baronului Urs, unul din anii de mai înainte, când încă era major, altul din timpul mai recent; mai conține și o hartă a Lissei, cum și ilustrațiunea mormântului eroului nostru. Prețul 80 b. plus 6 b. porto.)

„Pentru memoria lui Avram Iancu“, apelul dat către ministerul de interne D. Perczel prin dl Dr. Amos Francu'n cauza fondului pentru monument

tul lui Iancu. Prețul este 1 corână. In România 2 lei plus 5 bani porto.

„Țăranul român și ungar din Ardeal“, studiu psihologic popular de I. Paul. Prețul 1 cor. (+ 5 b. porto).

„Românul în sat și la ăste“. Acesta este titlul unei nouă cărțițele, de p-l Ioan Pop Reteaganul, cunoscutul și meritosul nostru scriitor popular, a dat literaturii române. Prețul 20 b., cu posta 26 b.

„David Almdășianu“, schițe biografice de Ioan Popea. Broșura acosta. presentă și multe momente de însemnătate istorică. Prețul 60 b. (cu posta 66 b.)

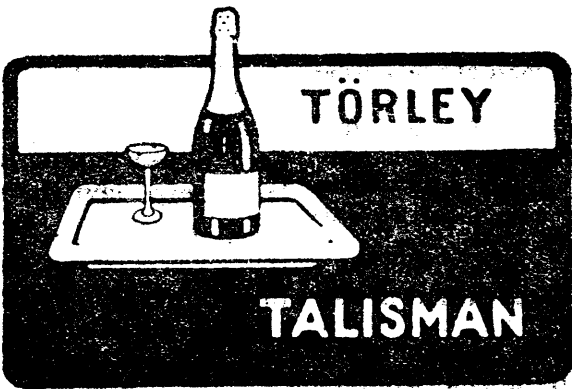
Lupta pentru drept de Dr. Rudol. de Ihering traducere de Teodor V. Pacășian. Prețul 2 cor. (+ 10 b. porto).

Toate acestea cărți se pot procura dela tipografia și librăria A. Mureșianu, Brașov.

Avis.

În cancelaria notarială a D-lui Iuliu V. Albină, notar cercual în Zalatna, poate fi acceptat imediat **un adjunct** care e versat în toate afacerile notariale și posedă perfect limba maghiară și română. Pentru condițiunile favorabile a se adresa la susnumitul Domn notar. [8060,3-3.]

STABILIMENTUL DE ACID CARBONIC

a lui MUSCHONG din Baia Buziaș

— modern instalat — afară de Kartel livrează prompt ori ce cantitate de

ACID CARBONIC
natural, chemic foarte curat, fluid

din izvoarele cu acid carbonic din Băile dela Buziaș renumite în toată lumea pentru fabricarea de apă gazoasă, căciomariilor, și alte scopuri industriale.

Cel mai sponic acid carbonic natural!

Estras din Analiza institutului Capitalei Budapest pentru probarea chemicaliilor și alimentelor Nr. 465 din anul 1907. „Miresul și gustul: Normal: continutul de acid carbonic“: 99.57% Acidul carbonic analizat corespunde perfect cerințelor igienice, și pe temeiul abundenței de acid carbonic a se clasifica ca „foarte bun“.

Informații se dau cu plăcere din partea
Muschong's Kohlensäure-Werke und Mineralwasser-Versand
in Buziásfürdő.

Adresa telegramelor: MUSCHONG BUZIÁSFÜRDŐ. — Inter. Telef. 18.

Antreprize de pompe funebre

E. Tutsek.

Brașov, Strada Porții Nr. 3.
vis-à-vis de Băcânia Steua Roșie.

Recomandă Onor. public la casuri de morțe, așezământul său de înmormântare bogat asortat în cari toate obiectele, atât sortele mai de rând, cât și cele mai fine, se pot căpăta **cu prețuri ieftine.**

Comisune și **depon de sicriuri de metal** ce se pot încbide hermetic, din prima fabrică din Viena.

Fabricarea proprieă a tuturor **sicriurilor de lemn, de metal și imitațiuni de metal și de lemn de stejaru.**

Depou de **cununi** pentru monumente și **plântici** cu prețurile cele mai moderate.

Reprezentanță de monumente de **marmură**, cară **funebre proprii cu 2 și cu 4 cai**, precum și un **car funebru vênét**, pentru **copii**, precum și cioclii.

Comande întregi se esecută **prompt și ieftin**, i au asupra-mi și **transporturi de morți în străinătate.**

La casuri de morțe a se adresa la

E. Tutsek.

FISCHER + COMP NAGYENYED
PEPINERIE DE POMI SI VITE

150.000 Pomi Roditori 1.000.000 Sujete 1.000.000 Planta pentru gard viu arbori de promenada, arbori de ornament, roze, fructe cu boaba, confiteri etc.	1 Million altoae de vite, vita de vile Europenási Americană cu su. Specialitate: altoae de vita pentru desert.
--	---

Sub-cultura 120 Jug. oat.

30.000 Pruni de Bistrita si de Bosnia oltuiti Exemplare foarte frumvase

Fără rădăcina

Cruce seu stea duplă electro-magnetică

Patent Nr. 86967.

Nu e crucea lui Volta.
Vindecă și invioreză

Nu e mijloc secret.
pe lângă garanție.

Deosebită atențiune e a acest aparat vindecă boa-

se da împrejurării, că le vechi de 20 ani.

Aparatul acesta vindecă și folosește contra: durerilor de cap și dinți, migrene, neuralgie, împedecarea circulațiunei sângelui, anemie, amețeli, țăituri de ureche, bătăie de inimă, sgârciuri de inimă, asmă, aușul greu, sgârciuri de stomac, lipsa poftei de mâncare, recoală la mâni și la picioare, reumă, podăgră, ischias, udul în pat, influența, insomnie, epilepsia, circulația neregulată a sângelui și multor altor bôle, cari la tractare normală a medicului se vindecă prin electricitate. — In cancelaria mea se află atestate încurse din toate părțile lumii, cari prețuesc cu mulțămire invențiunea mea și ori-cine pôte examina aceste atestate Acel pacient. care în decurs de 45 zile nu se va vindeca, i-se retrimite banii. Unde orice încercare s'a constatat zădarnică, rog a proba aparatul meu.

Atrag atențiunea P. T. public asupra faptului, că **aparatul meu nu e permis să se confunde cu aparatul „Volta“, de bre-ce „Olasul-Volta“** atât în Germania cât și în Austro-Ungaria a fost oficios oprit, fiind nefolositor, pe când aparatul meu e în genere cunoscut apreciat și cercetat. Deja iestinatatea crucii mele electro-magnetice o recomandă indeosebi

Prețul aparatului mare e **8 cor.** Pretul aparatului mic e **6 cor.** folosibil la morburii, cari nu sunt mai vechi de 15 ani. folosibil la copii și femei de constituție foarte slabă.

Expediție din centru și locul de vânzare pentru țără și streinătate etc.

MÜLLER ALBERT, Budapesta, V/28, Strada VADÁSZ 34, colțul strada Kálmán.

TIPOGRAFIA

A. Mureșianu

Brașov, Têrgul Inului Nr. 30.

Acest stabiliment este provêdut cu cele mai bune mijloce tehnice și fiind bine asortat cu tot felul de caractere de litere din cele mai moderne este pus în pozițiune de a puté esecuta **ori-ce comande** cu promptitudine și acurateță, precum:

IMPRIMATE ARTISTICE
ÎN AURE, ARGINT ȘI COLORI.

CĂRȚI DE ȘCIINȚĂ,
LITERATURĂ ȘI DIDACTICE

STATUTE.

FOI PERIODICE.

BILETE DE VISITĂ
DIFERITE FORMATE.

PROGRAME ELEGANTE.

BILETE DE LOGODNĂ ȘI DE NUNȚĂ
DUPĂ DORINȚĂ ȘI ÎN COLORI.

ANUNȚURI.

REGISTRE și IMPRIMATE
pentru toate speciile de serviciuri.

BILANȚURI.

Compturi, Adrese,
Circulare, Scrisori.
Couverte, în lotă mărimsa.

TARIFE COMERCIALE,
INDUSTRIALE, de HOTELURI
și RESTAURANTE.

PREȚURI-CURENTE ȘI DIVERSE
BILETE DE INMORMENTARI.

Comandele eventuale se primesc în biuroul tipografiei, Brașov Têrgul Inului Nr. 30, în etagiul, îndêrpt în curte. — Prețurile moderate. — Comandele din afară rugăm a le adresa la

Tipografia A. MUREȘIANU, Brașov.